

REPUBLIKA SLOVENIJA

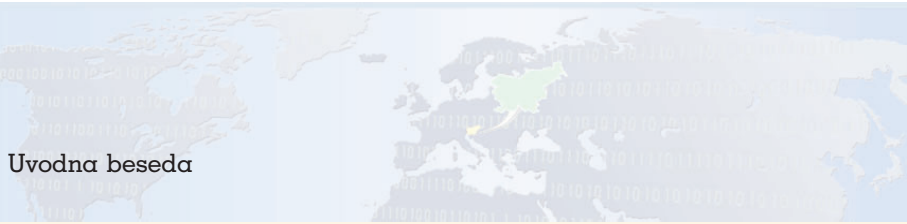

STATISTIČNI URAD REPUBLIKE SLOVENIJE

Lokalne volitve 1994-2006

Ljubljana, april 2007

Uvodna beseda

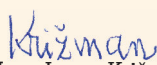
Ustava Republike Slovenije iz leta 1991 je uvedla nov sistem lokalne samouprave, ki se bistveno razlikuje od prejšnjega sistema. Leta 1993 je bil sprejet Zakon o lokalnih volitvah in na podlagi obeh dokumentov so bile v letu 1994 prvič, na novih temeljih, izvedene volitve organov lokalnih oblasti - županov in članov občinskih svetov. Pred kratkim končane lokalne volitve 2006 pa so bile, po volitvah leta 1994, 1998 in 2002, že četrte volitve na lokalni ravni, izvedene v samostojni Sloveniji. Kasnejša proglasitev rezultatov lokalnih volitev 2006 pa je izdajo, prvotno načrtovano za konec leta 2006, nekoliko odložila.

Te volitve je vseskozi spremljal tudi Statistični urad Republike Slovenije, v sodelovanju z občinskimi in Republiško volilno komisijo in v letu 2006, ko so bile lokalne volitve prvič informacijsko podprte, tudi s Službo vlade Republike Slovenije za lokalno samoupravo in regionalno politiko. Podatke o volitvah je Statistični urad objavljajl tudi v svojih rednih statističnih publikacijah Statističnem letopisu, Statističnih informacijah in Rezultatih raziskovanj.

V pričujoči publikaciji podajamo na enem mestu pregled in primerjavo nekaterih osnovnih, zanimivejših podatkov oziroma kazalnikov za vse štiri doslej izvedene lokalne volitve v Sloveniji.

Publikacija je razdeljena v štiri širše vsebinske sklope. V splošnem pregledu prikazujemo osnovne podatke o številu občin glede na vrsto in sistem volitev, o številu volišč in volilnih upravičencev ter podatke o volilni udeležbi. V pregledu županskih volitev in pregledu volitev v občinske svete je naša pozornost namenjena predvsem prikazu podatkov o izvoljenih županih oz. županj in izvoljenih občinskih svetnikov oz. svetnic glede na kandidatne liste, spol, starost in izobrazbo. V mednarodnem pregledu pa primerjamo delež izvoljenih županj in delež občinskih svetnic v Sloveniji z deleži županj in svetnic v nekaterih drugih evropskih državah.

S to publikacijo smo želeli rezultate lokalnih volitev pregledno in poljudno približati čim širšemu krogu uporabnikov. Upamo, da nam je to z izbranim naborom podatkov in kazalnikov ter s komentarji le-teh, tudi uspelo.

Mag. Irena Križman
generalna direktorica

Izdal Statistični urad Republike Slovenije, Ljubljana, Vožarski pot 12 - **Uporaba in objava podatkov dovoljena le z navedbo vira** - Odgovarja generalna direktorica mag. Irena Križman - Avtorji Martina Kontelj, Danilo Dolenc in Ida Repovž Grabnar - Uredila Tatjana Škrbec - Slovensko besedilo jezikovno uredili Ivanka Zobec in Marina Urbas - Oblikovala Dušan Weiss in Ada Poklač.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

324(497.4)~1994/2006"
311:324(497.4)

KONTELJ, Martina

Lokalne volitve 1994-2006 / [avtorji Martina Kontelj, Danilo Dolenc, Ida Repovž Grabnar]. - Ljubljana : Statistični urad Republike Slovenije, 2007

ISBN 978-961-239-121-8

1. Gl. stv. nastl. 2. Dolenc, Danilo 3. Repovž-Grabnar, Ida
230212608

KAZALO

• SPLOŠNO O VOLITVAH •	4
Osnovni podatki o lokalnih volitvah	4
Volilna udeležba	5
• ŽUPANSKE VOLITVE •	6
Kandidatke za županje in kandidati za župane ter izvoljeni	6
Izvoljene županje in župani po listah kandidatov	7
Kandidatke za županje in izvoljene županje	8
Kandidatke za županje in izvoljene županje po listah kandidatov	9
Starostna sestava županj in županov	10
Izobrazbena sestava županj in županov	11
Izvoljene županje in župani po številu izvolitev	12
• VOLITVE V OBČINSKE SVETE •	13
Občinske svetnice in svetniki	13
Delež glasov, ki so jih dobile posamezne liste kandidatov na volitvah v občinske svete	14
Starostna sestava občinskih svetnic in svetnikov	15
Izobrazbena sestava občinskih svetnic in svetnikov	16
Delež izvoljenih občinskih svetnic po nekaterih listah kandidatov	17
Delež kandidatk za občinske svetnice po nekaterih listah kandidatov	18
Izvoljene županje in svetnice v nekaterih evropskih državah	19
• NEKAJ METODOLOŠKIH POJASNIL •	20
LISTE KANDIDATOV (omenjene v posebni publikaciji):	20

• SPLOŠNO O VOLITVAH •

Osnovni podatki o lokalnih volitvah

	1994	1998	2002	2006
Število občin - SKUPAJ	147	192	193	210
mestne občine	11	11	11	11
druge občine	136	181	182	199
Občine s proporcionalnim volilnim sistemom	131	144	145	150
Občine z večinskim volilnim sistemom	16	48	48	60
Število volišč	3 634	3 543	3 578	3 983
Število volilnih upravičencev	1 518 954	1 601 099	1 615 666	1 670 358

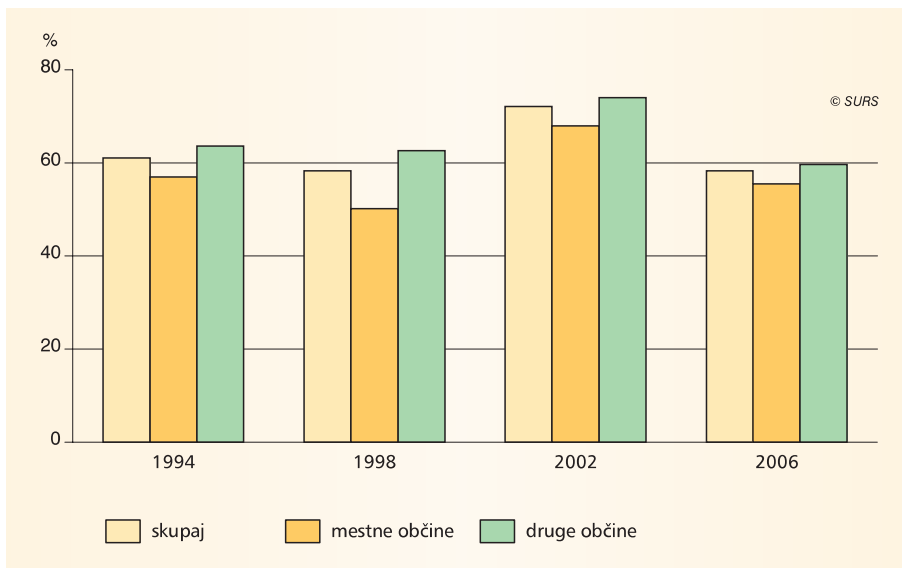
■ Prve volitve v organe občin kot temeljne enote lokalne samouprave so bile izvedene 4. decembra 1994. Posebnost lokalnih volitev leta 1998 je bila ta, da niso bile izvedene v vseh občinah hkrati (v občini Koper so bile zaradi odločbe Ustavnega sodišča izvedene celo leto kasneje). Prvi krog lokalnih volitev 2006 je bil izveden najbolj zgodaj (22. oktobra).

■ V prvem obdobju lokalne samouprave se je zaradi delitev večjih občin najbolj povečalo število občin - leta 1998 za 45. Novonastale občine pa, z redkimi izjemami, ne štejejo več kot 3 tisoč prebivalcev, kar je eno izmed meril za določitev volilnega sistema občin.

■ Število občin s proporcionalnim volilnim sistemom se je od prvih do zadnjih lokalnih volitev povečalo kar za trikrat. Ob prvem krogu lokalnih volitev 2006 je volitve izvedlo po večinskem volilnem sistemu 60 občin, a je v teh živelo le 6,1 % vseh volilnih upravičencev.

■ Število prebivalcev Slovenije se je od prvih do zadnjih lokalnih volitev po osamosvojitvi Slovenije povečalo za slabih 20 tisoč, število volilnih upravičencev pa za več kot 150 tisoč. Volilno pravico so dobili mladi, rojeni v obdobju največje rodnosti v Sloveniji. Po vstopu Slovenije v EU pa imajo volilno pravico na lokalnih volitvah tudi državljani držav članic EU.

Volilna udeležba

■ Lokalnih volitev se praviloma udeležuje manj volivcev kot volitev v državni zbor ali predsedniških volitev. Za zadnje štiri parlamentarne volitve je značilno, da je bila volilna udeležba vsakokrat nižja (85,6 % leta 1992 in 60,7 % leta 2004), lokalnih volitev pa se udeležuje približno enak del volilnega telesa.

■ Izjema v tem pravilu so bile lokalne volitve 2002; te so potekale hkrati s predsedniškimi in to je vplivalo, da je bila volilna udeležba skoraj za četrtnino višja kot pri predhodnih oz. naslednjih lokalnih volitvah.

■ Volilna udeležba v mestnih občinah je bila vedno nižja kot v drugih občinah. Največja razlika v volilni udeležbi med mestnimi in drugimi občinami je bila največja na lokalnih volitvah 1998 (več kot 12 odstotnih točk).

■ Volilna udeležba v drugem krogu lokalnih volitev je praviloma manjša. Na lokalnih volitvah 2006 je v drugem krogu volilo 53,2 % volilnih upravičencev (5 odstotnih točk manj kot v prvem krogu lokalnih volitev).

■ Od 72 občin, v katerih je leta 2006 potekal tudi drugi krog županskih volitev, je bila volilna udeležba večja kot v prvem krogu volitev samo v 12 občinah.

• ŽUPANSKE VOLITVE •

Kandidatke za županje in kandidati za župane ter izvoljeni

	1994	1998	2002	2006
Kandidati - SKUPAJ	635	750	724	847
Kandidati za župane	604	697	647	756
Kandidatke za županje	31	53	77	91
Izvoljeni - SKUPAJ	147	192	193	210
Izvoljeni župani	145	184	182	203
Izvoljene županje	2	8	11	7
Izvoljeni župani/županje - 1.krog	58	116	132	138
Izvoljeni župani/županje - 2.krog	89	76	61	72

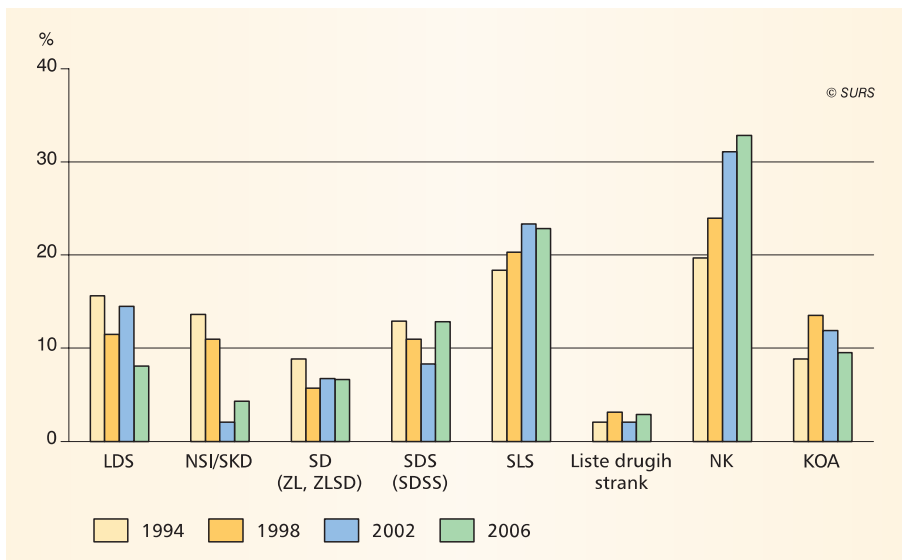
■ Zanimanje za župansko funkcijo je bilo še največje na prvih lokalnih volitvah, saj je na eno župansko mesto merilo 4,3 kandidatov. Tudi zato je samo leta 1994 večina občin dobila župana oz. županjo šele v drugem krogu volitev.

■ Na vseh naslednjih lokalnih volitvah je bil drugi krog volitev potreben le v dobri tretjini občin. Povečalo se je tudi število občin, v katerih se je za župansko funkcijo potegoval samo eden ali največ dva kandidata. Leta 1994 je bilo takih občin samo dobra desetina (17), na zadnjih volitvah pa že več kot četrtnina (57).

■ Od 37 občin s tremi kandidati oz. kandidatkami je drugi krog volitev leta 2006 potekal samo v petih občinah. Šele v občinah, v katerih so se za funkcijo župana potegovali štirje kandidati oz. kandidatke, je bila večja verjetnost, da župan ne bo izvoljen v prvem krogu volitev.

■ Zmaga v prvem krogu volitev še ni zagotovilo tudi za končno izvolitev. Leta 2006 je v šestnajstih občinah (22 %) zmagal kandidat, ki po prvem krogu volitev ni vodil.

Izvoljene županje in župani po listah kandidatov

■ Najuspešnejši na vseh lokalnih volitvah po osamosvojitvi so bili neodvisni kandidati. V letu 2006 je bilo za župana izvoljenih 67 neodvisnih kandidatov. Kot neodvisni kandidati lahko kandidirajo tudi člani političnih strank.

■ Med listami političnih strank je bila na vseh lokalnih volitvah najuspešnejša Slovenska ljudska stranka. Leta 2006 je bilo za župane izvoljenih kar 49 županov iz te stranke (to je največje število izvoljenih županov iz ene stranke doslej).

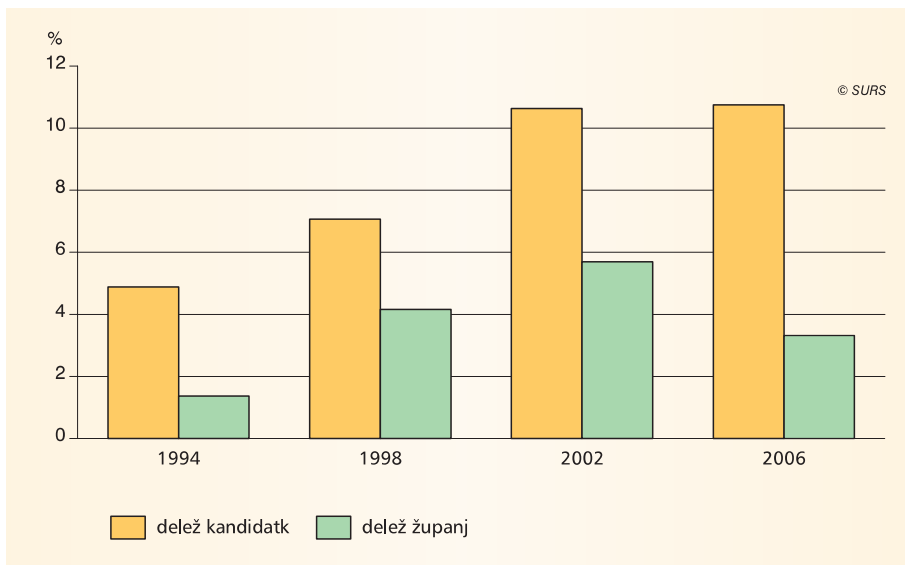
■ Liberalna demokracija Slovenije in Slovenska demokratska stranka sta na zadnjih in predzadnjih volitvah dobili skoraj enako število županov. Razlikujeta se v tem, da se je število županov iz Liberalne demokracije Slovenije za 11 zmanjšalo (17 izvoljenih v letu 2006), število županov iz Slovenske demokratske stranke pa za 11 povečalo (27 izvoljenih v letu 2006).

■ Naslednjo skupino političnih strank s podobnim volilnim uspehom na dosedanjih županskih volitvah predstavljata Nova Slovenija in Socialni demokrati s svojimi predhodnicami (Slovenski krščanski demokrati; Združena lista, Združena lista socialnih demokratov), ki sta na vseh lokalnih volitvah skupaj imeli 105 županov (Slovenska ljudska stranka jih je imela največ - 160). Število izvoljenih županov Socialnih demokratov je bilo najbolj konstantno (od 11 do 13).

■ Od sedanjih parlamentarnih strank je na zadnjih in predzadnjih lokalnih volitvah župana dobila samo še Slovenska nacionalna stranka (leta 2002 enega in leta 2006 dva).

■ Listo kandidatov je lahko vložilo tudi več političnih strank skupaj (koalicija). Na volitvah 2006 je bila najpogostejša koalicija Nova Slovenija, Slovenska demokratska stranka in Slovenska ljudska stranka.

Kandidatke za županjo in izvoljene županje

- Število kandidatke za županjo se je na vsakih lokalnih volitvah povečalo. Uvedba t. i. ženskih kvot pri volitvah v občinski svet pa ni vplivala na povečanje deleža žensk, ki so kandidirale za županjo na lokalnih volitvah 2006.
- Po številu žensk je izstopalo leto 2002, ko je bilo izvoljenih 11 županj. Na prvih lokalnih volitvah sta bili izvoljeni samo dve županji.
- V drugi krog lokalnih volitev leta 2006 se je uvrstilo 12 kandidatke in 2 od teh sta bili tudi izvoljeni za županje. V prvem krogu volitev je županje dobilo 5 občin. Devet kandidatke se je v občinah, v katerih je bil župan znan že v prvem krogu volitev, uvrstilo na drugo mesto. Niti v eni občini nista prvih dveh mest skupaj zasedli ženski.
- Na lokalnih volitvah 2006 so bile tri županje izvoljene prvič, štiri pa nadaljujejo prejšnji mandat.

Kandidatke za županjo in izvoljene županje po listah kandidatov

	1994		1998		2002		2006	
	kandidatke	izvoljene	kandidatke	izvoljene	kandidatke	izvoljene	kandidatke	izvoljene
SKUPAJ	31	2	51	8	77	11	91	7
LDS	5	-	4	1	7	3	9	-
NSi (SKD)	3	-	3	-	3	1	11	-
SD (ZLSD, ZL)	5	1	6	1	17	2	16	-
SDS (SDSS)	5	1	7	-	4	-	13	-
SLS	3	-	6	2	7	3	5	3
Liste drugih strank	8	-	6	-	26	-	20	-
Neodvisni kandidat	2	-	14	2	12	1	15	3
Koalicija	-	-	5	2	1	1	2	1

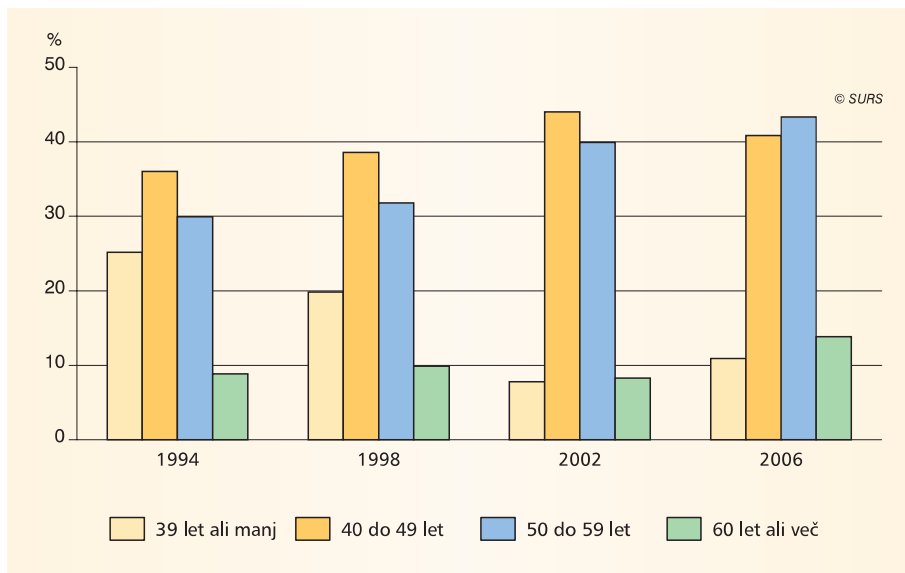
■ Na lokalnih volitvah 2006 se je najbolj spremenil položaj Liberalne demokracije Slovenije, saj je po teh volitvah ostala brez županje (leta 2002 so bile izvoljene 3 iz te stranke).

■ Doslej so bile najuspešnejše kandidatke na listah Slovenske ljudske stranke, saj so bili brez županje le po prvih lokalnih volitvah. Leta 2006 so postale županje kar tri od petih kandidatk.

■ Slovenska ljudska stranka in Nova Slovenija (Slovenski krščanski demokrati) sta stranki, ki sta na vseh dosedanjih lokalnih volitvah nastopili z najmanjšim številom kandidat. Po večjem številu kandidat sta izstopali samo Socialni demokrati (Združena lista socialnih demokratov, Združena lista) s skupaj 44 kandidatkami in Slovenska demokratska stranka (Socialdemokratska stranka Slovenije) s skupaj 29 kandidatkami na vseh dosedanjih lokalnih volitvah.

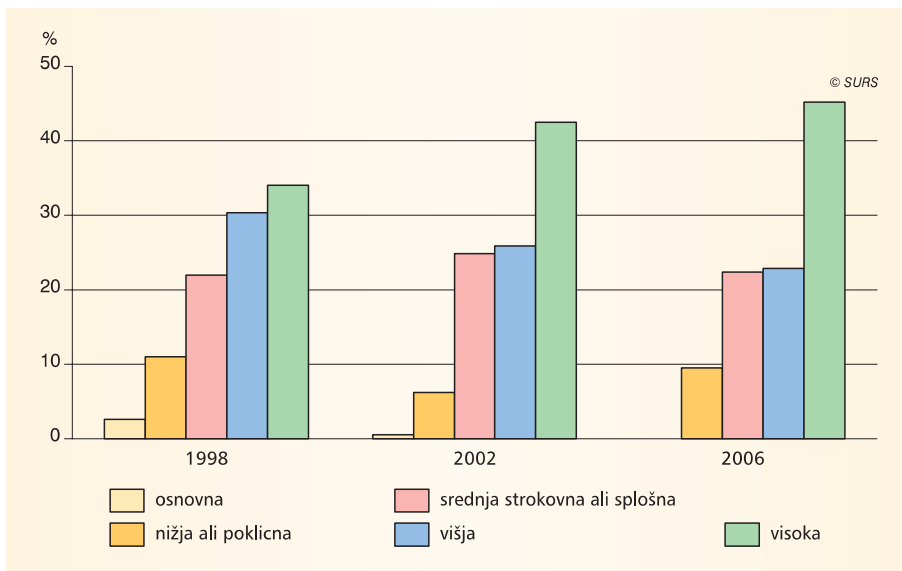
■ Število kandidat na zadnjih lokalnih volitvah sta v primerjavi z lokalnimi volitvami 2002 izrazito povečali Slovenska demokratska stranka (za 9) in Nova Slovenija (za 8), vendar nobena izmed njunih kandidat ni bila izvoljena.

Starostna sestava županov in županj

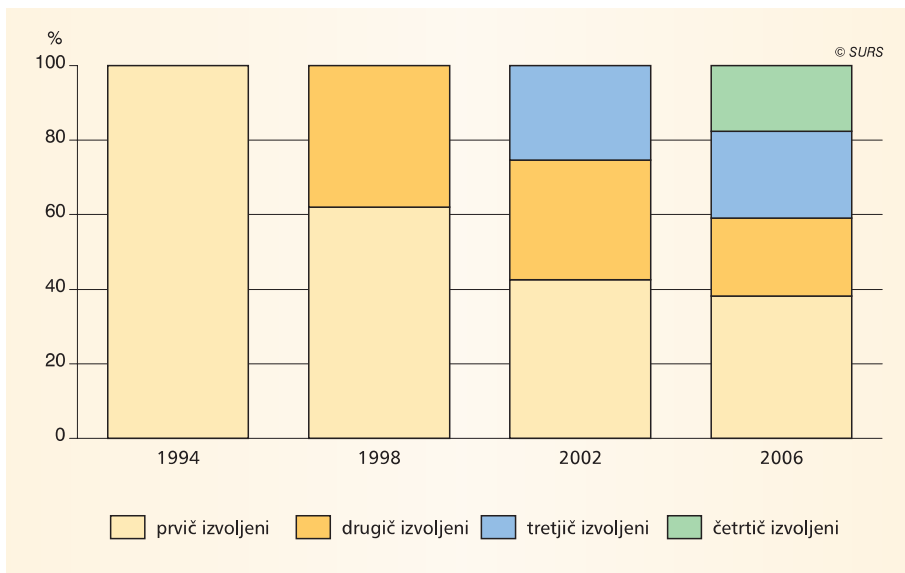
- Starost izvoljenih županov oz. županj se z vsakimi volitvami vztrajno viša. Povprečna starost župana, izvoljenega na lokalnih volitvah 2006, je že dosegla skoraj 50 let.
- Samo en župan med letos izvoljenimi je mlajši od 30 let, najstarejši je star 69 let.
- Povprečna starost izvoljenih županov se povečuje tudi zaradi ponovnih izvolitev. Župani, ki so ponovno kandidirali in bili izvoljeni na vseh dosedanjih volitvah, so v povprečju najstarejši (54 let). Ob prvi izvolitvi leta 1994 so bili v povprečju stari 42 let.
- Župani, ki so bili na lokalnih volitvah 2006 prvič izvoljeni v to funkcijo, so v povprečju stari skoraj 46 let; enako velja za županje.
- V povprečju najstarejši župani, ki so bili izvoljeni na lokalnih volitvah 2006, so kandidirali na listah Socialnih demokratov (55 let) in Liberalne demokracije Slovenije (51 let), izrazito mlajši od povprečja so samo župani z list Nove Slovenije (42 let).

Izobrazbena sestava županov in županov

- V povprečju se je izobrazbena raven županov oz. županov od prvih volitev dalje nenehno zviševala. Župani z visoko izobrazbo so bili vedno najštevilčnejši. Po zadnjih lokalnih volitvah je županov z visoko izobrazbo 44,3 odstotkov.
- Izobrazbeni sestavi županov oz. županov, izvoljenih leta 2002 in leta 2006, se bistveno ne razlikujeta.
- Med župani, ki so bili leta 2006 izvoljeni prvič, jih ima visoko izobrazbo 54 %, med župani, ki so bili izvoljeni četrtrič, pa 27 %.
- Vse izvoljene županje v letu 2006 imajo vsaj višjo izobrazbo, kar četrtrtina izvoljenih pa ima doktorat znanosti.
- Po lokalnih volitvah 2006 relativno največ županov oz. županov z visoko izobrazbo prihaja iz Nove Slovenije (56 %) in Liberalne demokracije Slovenije (53 %), najmanj pa iz vrst Socialnih demokratov (29 %).

Izvoljene županje in župani po številu izvolitev

■ Med županskimi kandidati na lokalnih volitvah 2006 je bilo 157 takih, ki so tokrat znova kandidirali in ki so bili za župana že izvoljeni tudi na lokalnih volitvah 2002, izvoljenih pa je bilo 126 izmed teh.

■ Volivci očitno zelo zaupajo županom, ki imajo veliko izkušenj z vodenjem občin, saj imajo v 37 občinah istega župana že od prvih lokalnih volitev leta 1994.

■ Tretjič zapored je bilo izvoljenih 48 županov, drugič zapored pa 44 županov. Dva nekdanja župana, ki sta bila izvoljena tudi letos, sta prekinila mandat samo leta 2002, eden pa je bil izvoljen drugič po osemletni prekinitvi.

■ Od 30 županov, ki so znova kandidirali na lokalnih volitvah 2006, vendar v prvem krogu volitev niso bili izvoljeni, se jih je 26 uvrstilo v drugi krog volitev, štirje pa so se uvrstili na tretje mesto.

• VOLITVE V OBČINSKE SVETE •

Občinske svetnice in svetniki

	1994	1998	2002	2006
Kandidatke in kandidati za občinske svetnice in svetnike, skupaj	16.820	20.314	23.426	26.721
Izvoljeni občinski svetnice in svetniki, skupaj	2.779	3.188	3.231	3.386
Izvoljeni občinski svetniki				
- madžarska narodna skupnost	-	7	7	7
Izvoljeni občinski svetniki				
- italijanska narodna skupnost	-	8	8	9
Izvoljeni romski svetniki	-	1	11	19

■ S povečanjem števila občin se je povečevalo tudi število članic in članov, izvoljenih v občinske svete: v 147 občinah v letu 1994 je bilo izvoljenih 2.779 svetnic in svetnikov, leta 1998, ko je imela Slovenija 192 občin, smo izvolili 3.188 svetnic in svetnikov, štiri leta kasneje je bilo v 193 občinah izvoljenih 3.231 svetnic in svetnikov, na lokalnih volitvah 2006 pa smo v 210 občinskih svetih, kolikor je tudi slovenskih občin, izvolili 3386 svetnic in svetnikov.

■ Na prvih lokalnih volitvah v letu 1994 se je za eno svetniško mesto potegovalo 6 kandidat oz. kandidatov, na volitvah v letu 2006 pa 8 kandidat oz. kandidatov.

■ Število kandidat za občinske svetnike se v primerjavi s številom kandidatov za ta mesta povečuje; leta 1994 je na vsako kandidatko prišlo skoraj šest kandidatov, na volitvah v letu 2006 pa polovico manj – 3 kandidati na eno kandidatko za člana občinskega sveta. Tudi razmerje med številom izvoljenih občinskih svetnic in izvoljenih občinskih svetnikov se izboljšuje v prid žensk, vendar pa je to razmerje manj ugodno kot pri kandidaturi: leta 1994 je bilo na eno izvoljeno občinsko svetnico izvoljenih nekaj več kot 9 svetnikov, leta 2006 pa 4,6 svetnika.

■ Število predstavnikov madžarske in italijanske narodne skupnosti se od leta 1998 ne spreminja. Število romskih svetnikov pa se je od leta 1998, ko je le en občinski svet imel romskega svetnika, povečalo na 11 izvoljenih romskih svetnikov na volitvah v letu 2002 oz. na 19 svetnikov na lokalnih volitvah 2006.

Delež glasov, ki so jih dobile posamezne liste kandidatov na volitvah v občinske svete

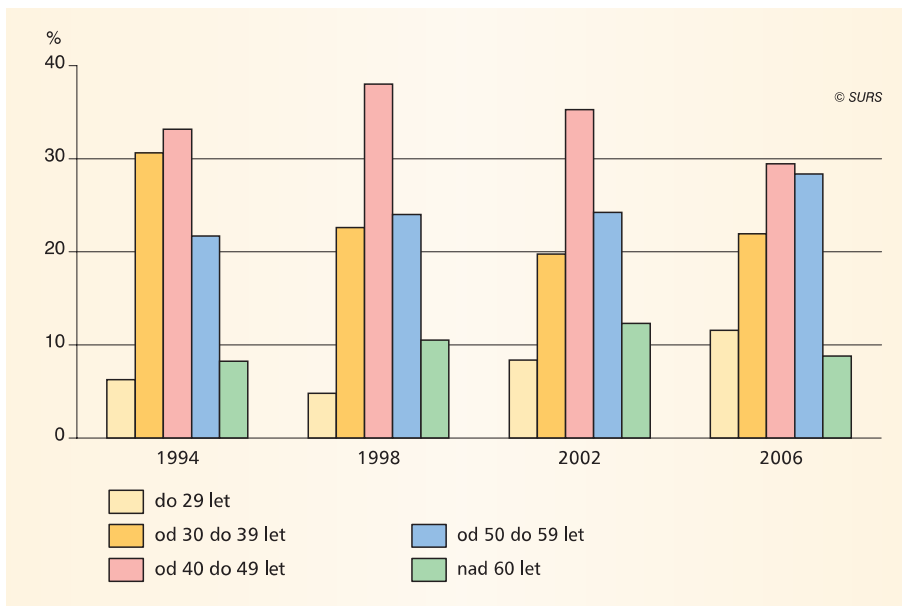
	1994	1998	2002	2006
Skupaj	100	100	100	100
DeSUS	4,0	4,9	5,0	4,5
LDS	17,3	22,2	23,3	16,5
Nsi	-	-	8,2	6,7
SD (ZL, ZLSD)	13,3	10,9	10,3	11,4
SDS (SDSS)	13,9	15,9	12,6	20,0
SKD	18,4	12,5	-	-
SLS	12,7	12,4	10,9	14,0
SNS	3,3	1,8	2,2	1,5
Liste drugih strank in koalicije	7,6	7,7	10,4	7,9
Neodvisni kandidati	9,4	11,7	17,1	17,5

■ Med parlamentarnimi strankami je na zadnjih volitvah v občinske svete, glede na predhodne volitve, največ glasov pridobila Slovenska demokratska stranka. S 13,9 % leta 1994 oz. 12,6 % leta 2002 je delež glasov za to stranko leta 2006 porasel na 20 %. Najbolj se je zmanjšal delež glasov za Liberalno demokracijo Slovenije, in sicer za 6,8 odstotnih točk v primerjavi z lokalnimi volitvami v letu 2002 oz. za 0,8 odstotne točke glede na leto 1994. Parlamentarne stranke, ki so na lokalnih volitvah 2006 dobile večji delež glasov za svetniška mesta kot na prejšnjih volitvah, so Slovenska demokratska stranka (za 7,4 odstotne točke več), Socialni demokrati (za dobro odstotno točko več) in Slovenska ljudska stranka (za 3,1 odstotne točk več). Manjši delež glasov za svetniška mesta, glede na prejšnje volitve pa so med parlamentarnimi strankami dobile Liberalna demokracija Slovenije (za 6,8 odstotne točke manj), Nova Slovenija, in sicer za 1,5 odstotne točke manj, Slovenska nacionalna stranka, za 0,7 odstotne točke manj in DeSUS, za 0,5 odstotne točke manj.

■ Največji delež glasov za svetniška mesta je na lokalnih volitvah 2006 dobila Slovenska demokratska stranka, in sicer 20 %, sledijo ji neodvisni kandidati s 17,5-odstotnim deležem glasov, Liberalna demokracija Slovenije s 16,5-odstotnim deležem glasov, Slovenska ljudska stranka s 14-odstotnim deležem glasov in Socialni demokrati z 11,4-odstotnim deležem glasov.

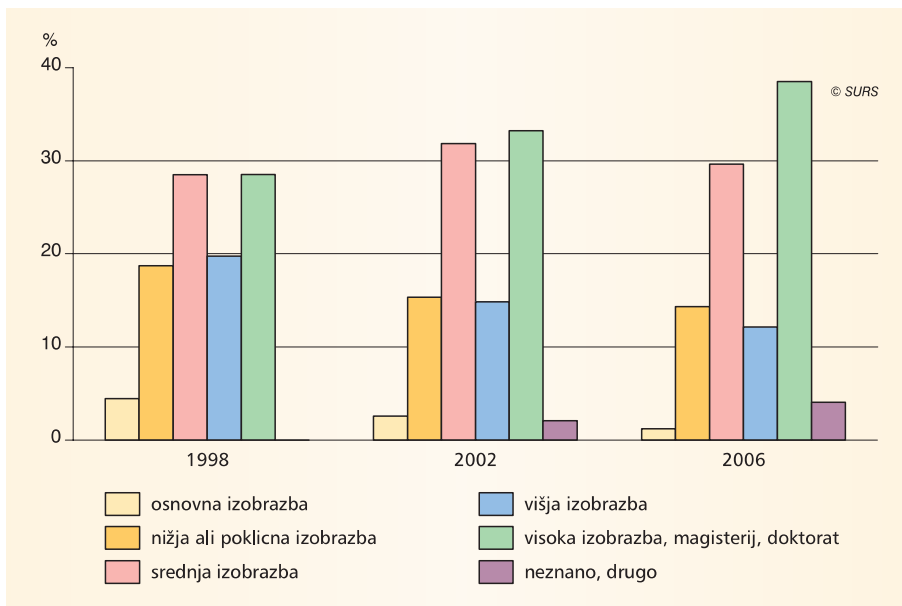
■ Na listah kandidat in kandidatov zunaj parlamentarnih strank je največji delež glasov za svetniška mesta, 1,3 %, dobila Stranka mladih Slovenije (žal je ta podatek iz tehničnih razlogov pri prvi objavi te brošure izpadel). Z opaznim deležem sledijo Aktivna Slovenija z 1,0-odstotnim deležem, Koper je naš z 0,6-odstotnim deležem, Zveza za Primorsko z 0,5-odstotnim deležem in Zeleni z 0,4-odstotnim deležem. Romska narodna skupnost je dobila 0,5-odstotni delež glasov.

Starostna sestava občinskih svetnic in svetnikov

- V vseh štirih mandatih je bilo v občinskih svetih največ svetnic in svetnikov v starosti od 40 do 49 let, sledijo jim tisti, ki so bili rojeni desetletje prej, le na lokalnih volitvah leta 1994 je bilo na drugem mestu več svetnic in svetnikov, starih od 30 do 39 let.
- V občinskih svetih se po zadnjih in predzadnjih volitvah povečuje delež članic in članov, starih do 29 let. Obenem pa smo na lokalnih volitvah 2006 izvolili za 3,5 odstotnih točk manj svetnic in svetnikov, starih 60 let ali več.

Izobrazbena sestava občinskih svetnic in svetnikov

- Med izvoljenimi svetnicami in svetniki je največ takih z visoko izobrazbo, magisterijem ali doktoratom – leta 2006 jih je 38,5 % in za 5,2 odstotnih točk več kot v letu 2002 oz. za 9,9 odstotnih točk več kot leta 1998.
- Na vseh dosedanjih lokalnih volitvah so izvoljeni svetnice in svetniki s srednjo izobrazbo po zastopanosti na drugem mestu; leta 1998 smo izvolili enako število članov občinskih svetov z visoko in srednjo izobrazbo, tj. 28,5 %, leta 2002 jih je imelo srednjo izobrazbo 31,8 %, po lokalnih volitvah 2006 pa je takih članov v občinskih svetih 29,7 %.
- Najmanj svetnic in svetnikov ima le osnovno izobrazbo: leta 1998 je bilo takih 4,5 %, štiri leta kasneje 2,6 % in v letu 2006 le 1,2 %.
- Svetnice, izvoljene v zadnjih treh mandatih, imajo od svojih kolegov v občinskih svetih nekoliko višjo izobrazbo: leta 1998 je imelo 36,6 % svetnic in 27,4 % svetnikov visoko izobrazbo. Štiri leta kasneje smo izvolili 39,2 % svetnic in 27 % svetnikov s tako izobrazbo, po zadnjih lokalnih volitvah pa ima tako izobrazbo 47,5 % svetnic in 28,4 % svetnikov; 7 % svetnic in 5,6 % svetnikov pa ima magisterij ali doktorat.

Delež izvoljenih občinskih svetnic po nekaterih listah kandidatov

	% žensk med izvoljenimi			
	1994	1998	2002	2006
SKUPAJ	10,8	12,0	13,1	21,5
DeSUS	13,4	15,0	12,7	20,8
DS	0,0	14,8	0,0	30,0
LDS	12,0	13,0	14,7	25,0
Nsi (SKD)	10,5	11,4	13,3	14,5
SD (ZL, ZLSD)	18,2	18,5	19,1	27,5
SDS (SDSS)	9,0	9,9	9,2	23,8
SLS	7,8	9,9	10,3	17,8
SMS	-	-	15,8	25,0
SNS	12,7	9,1	9,5	11,8
Zeleni	0,0	10,0	7,7	16,7
ZZP	4,1	8,3	7,7	6,3
Liste drugih strank in koalicije	34,5	6,8	19,2	18,5
Neodvisni kandidati	9,3	12,3	13,5	19,7

■ Volivke in volivci v Sloveniji na vsakih lokalnih volitvah izvolimo več občinskih svetnic: leta 1994 so imeli občinski sveti 10,8 % žensk, leta 1998 12 %, štiri leta zatem 13,1 %, leta 2006 pa je v občinskih svetih 21,5 % žensk.

■ Na lokalnih volitvah leta 1994, 1998 in 2002 so bile najpogostejše izvoljene svetnice z liste kandidatov Socialnih demokratov (prej Združene liste socialnih demokratov, Združene liste): leta 1994 je delež žensk med izvoljenimi svetniki iz te stranke znašal 18,2 %, štiri leta kasneje 18,5 %, na tretjih lokalnih volitvah leta 2002 19,1 %, v letu 2006 pa 27,5 % oz. za 9,3 odstotne točke več kot na prvih lokalnih volitvah.

■ Vse večji delež svetnic med izvoljenimi je na listah neodvisnih kandidatov: leta 1994 jih je bilo 9,3 %, nato leta 1998 12,3 %, v naslednjem mandatu 13,5 %, po zadnjih volitvah pa 19,7 %.

■ Največji delež občinskih svetnic med izvoljenimi ima po volitvah 2006 stranka Demokrati Slovenije, 30 %, tej pa sledita parlamentarni stranki Socialni demokrati s 27,4 % in Liberalna demokracija Slovenije ter Stranka mladih Slovenije s 25 %. Na petem mestu je Slovenska demokratska stranka s 23,8 %.

■ Med parlamentarnimi strankami so imele v letu 2006 najmanjši delež občinskih svetnic med izvoljenimi: Slovenska nacionalna stranka (11,8 %) in Nova Slovenija (14,5 %), vendar pa sta obe stranki svoj delež kandidatke glede na predhodne volitve povečali.

Delež kandidatk za občinske svetnice po nekaterih listah kandidatov

	2002		2006	
	število kandidatk, kandidatov	% žensk	število kandidatk, kandidatov	% žensk
Skupaj	23426	21,2	25721	32,8
DeSUS	1648	25,1	2026	35,5
DS	281	22,1	168	33,3
GŽS	113	90,3	170	68,2
IDZ-DDI	33	18,2	36	36,1
KSU	13	15,4	2	100,0
LDS	2829	20,0	2892	31,2
LS	7	14,3	14	28,6
NPS	188	29,8	26	42,3
NSD	66	15,2	47	31,9
NSI (SKD)	2340	21,7	2517	33,0
SD (ZL, ZLSD)	2401	24,2	2606	32,7
SDAS	67	19,4	163	29,4
SDS (SDSS)	2703	15,5	2924	30,7
SEG	185	39,5	348	42,2
SLS	2692	14,9	2836	29,8
SMS	1104	28,4	774	37,9
SNS	428	15,2	840	31,1
SSN	96	25,0	105	34,3
ZA-R	16	37,5	16	50,0
Zeleni	468	27,1	405	36,5
ZZP	312	15,7	330	31,8
IT-NS	15	13,3	17	17,6
MA-NS	12	8,3	15	6,7
ROM-NS	30	10,0	31	12,9
Neodvisni kandidati	5024	21,8	5296	32,4
Koalicije	65	16,9	188	33,5

■ Večja zastopanost kandidatk na kandidatnih listah lokalnih volitev 2006 je posledica novele zakona o lokalnih volitvah, ki določa, da naj pripada na prvih rednih lokalnih volitvah (2006) vsakemu od obeh spolov najmanj 20 % kandidatur. Tako so vse stranke na zadnjih kandidatnih listah v primerjavi z lokalnimi volitvami 2002 povečale število kandidatk, in sicer v povprečju za 11,6 odstotnih točk.

■ Večina kandidatnih list je na lokalnih volitvah 2006 presegla 30-odstotni delež žensk, kar se je na predhodnih volitvah zgodilo le izjemoma, to pa je vplivalo tudi na povečanje deleža izvoljenih svetnic, in sicer s 13,1 % v letu 2002 na 21,5 % po volitvah 2006.

■ Med parlamentarnimi strankami je imela na lokalnih volitvah 2006 na svoji listi največ kandidatk stranka Desus (35,5 %), sledile so ji Nova Slovenija (33 %), Socialni demokrati (32,7 %), Liberalna demokracija Slovenije (31,2 %), Slovenska nacionalna stranka (31,1 %), Slovenska demokratska stranka (30,7 %) in Slovenska ljudska stranka (29,8%). Na neodvisnih listah je bilo med vsemi kandidati 32,4 odstotka žensk.

Županje in svetnice, izvoljene v nekaterih evropskih državah

Država	% žensk med župani	% žensk med svetniki
Albanija	3,0	10,6
Avstrija	1,7	...
Belgija	7,6	27,0
Bolgarija	8,0	20,0
Ciper	3,0	19,8
Finska	...	34,0
Francija	...	47,5
Hrvaška	...	4,0
Islandija	3,0	29,0
Italija	6,6	16,7
Liechtenstein	...	21,4
Litva	5,0	21,4
Luksemburg	10,2	16,7
Madžarska	13,0	9,1
Makedonija	21,4	8,4
Malta	7,6	20,2
Norveška	15,0	34,0
Poljska	5,3	13,2
Portugalska	4,9	...
Romunija	3,4	...
Slovaška	16,9	...
Slovenija	5,7	13,1
Španija	9,6	...
Švedska	...	42,0
Švica	...	28,0
Turčija	0,4	...

Vir: <http://www.unece.org/stats/trends/ch12/12.7.xls> [Council of Europe, 2002]

■ Po zadnjih podatkih Združenih narodov je imela leta 2002 med evropskimi državami najvišji odstotek županj Makedonija, in sicer 21,4 %, sledile so ji Slovaška s 16,9 %, Norveška s 15 %, Madžarska s 13 % in Luksemburg z 10,2 % županj.

■ Najmanj županj je imela Turčija, saj med vsemi župani ni bilo niti pol odstotka žensk. Sledile so ji Avstrija z 1,7 % žensk med župani in Albanija, Ciper ter Islandija, ki so imele vsaka po 3 % županj. Slovenija je bila s 5,7 % županj v letu 2002 na sredini spodnje polovice lestvice držav, in sicer med Poljsko in Italijo.

■ Po zastopanosti žensk med člani občinskih svetov je bila na prvem mestu Francija s 47,5 % svetnic; sledile so ji tri skandinavske države, in sicer Švedska, Finska in Norveška. Na dnu te lestvice držav so bile Hrvaška s 4 % svetnic v občinskih svetih, Makedonija z 8,4 % in Madžarska z 9,1 % svetnic. Slovenija se je s 13,1 % svetnic v letu 2002 uvrstila na spodnji del lestvice.

• NEKAJ METODOLOŠKIH POJASNIL •

Županje in župane se voli po večinskem sistemu oz. sistemu absolutne večine; to pomeni, da mora kandidat za izvolitev dobiti več kot polovico veljavnih glasov. Če v prvem krogu volitev ni izvoljen nihče izmed kandidatov, se opravi drugi krog glasovanja, in sicer med kandidatoma, ki sta dobila pri prvem glasovanju največ glasov.

Člane občinskih svetov se voli po večinskem ali po proporcionalnem sistemu. Če šteje občinski svet od 7 do 11 članov, se člane občinskega sveta voli po večinskem sistemu. Če šteje občinski svet od 12 do 45 članov, se člane občinskega sveta voli po proporcionalnem sistemu.

Predstavnike italijanske, madžarske in romske narodne skupnosti se voli v občinski svet po večinskem sistemu.

Volilna udeležba je dejanje volilnega upravičenca, da glasuje na volišču, v katerem je vpisan v volilni imenik, in tako najbolje osebno izrazi svojo volilno voljo.

Lista kandidatov je seznam kandidatov oz. kandidat, ki jih predlagajo politične stranke ali volivci.

Kandidate za člane občinskega sveta oz. za župana lahko določajo:

- politične stranke po postopku, opredeljenem s pravili stranke;
- skupine volivcev s podpisovanjem.

Če kandidata predlaga več različnih političnih strank, to pomeni, da ga je predlagala koalicija.

Neodvisni kandidati so tisti, ki kandidirajo neodvisno od političnih strank. Predlagajo jih volivci, ki listi lahko določijo tudi ime. Kot neodvisni kandidati lahko kandidirajo tudi člani političnih strank.

KRATICE IN POLNA IMENA KANDIDATNIH LIST, NAVEDENIH V TEJ PUBLIKACIJI:

DS	DEMOKRATSKA STRANKA SLOVENIJE
DeSUS	DeSUS - DEMOKRATIČNA STRANKA UPOKOJENCEV SLOVENIJE
GŽS	GLAS ŽENSK SLOVENIJE
IDZ - DDI	ISTRSKI DEMOKRATSKI ZBOR - Dieta democratica Istriana
KSU	KRŠČANSKO - SOCIALNA UNIJA
LDS	LIBERALNA DEMOKRACIJA SLOVENIJE
NPS	NAPREJ SLOVENIJA
NSD	NARODNA STRANKA DELA
NSi	NOVA SLOVENIJA - KRŠČANSKA LJUDSKA STRANKA
SDS	SLOVENSKA DEMOKRATSKA STRANKA
SLS	SLOVENSKA LJUDSKA STRANKA
SNS	SLOVENSKA NACIONALNA STRANKA
LS	SOCIALNA LIBERALNA STRANKA
SD	SOCIALNI DEMOKRATI
SDAS	STRANKA DEMOKRATSKE AKCIJE SLOVENIJE
SEG	STRANKA EKOLOŠKIH GIBANJ SLOVENIJE
SMS	STRANKA MLADIH SLOVENIJE
SSN	STRANKA SLOVENSKEGA NARODA
ZA-R	ZVEZA ZA NAPREDEK RADEČ IN RADEŠKEGA OBMOČJA
ZZP	ZVEZA ZA PRIMORSKO - ZZP
Zeleni	ZELENI SLOVENIJE
IT-NS	ITALIJANSKA NARODNA SKUPNOST
MA-NS	MADŽARSKA NARODNA SKUPNOST
ROM-NS	ROMSKA NARODNA SKUPNOST